

ARTO HAUTALA

fysioterapian ja kuntoutuksen
apulaisprofessori
Jyväskylän yliopisto
Liikuntatieteellinen tiedekunta
LTS:n varapuheenjohtaja
arto.j.hautala@jyu.fi

Liikunta- ja terveystutkija EU-rahoituksen jäljillä

OSALLISTUIN JOKIN AIKA sitten laajan eurooppalaisen tutkimuksen suunnitteluun. Tarkoituksena oli – ei enempää eikä vähempää – kehittää menetelmiä selkädinvammaisen henkilön kuntouttamiseksi pyörätuolista itsenäiseksi kävelijäksi. Konsortiossa oli mukana 52 toimijaa (Suomesta viisi) yhdeksästä Euroopan maasta. Hankkeen kokonaisbudjetti oli hieman yli 45 miljoonaa euroa. Rahoitusta haettiin Euroopan ECSEL-ohjelmasta. Suurella mielenkiinnolla odottelimme arviointia ja rahoituspäätöstä. Tutkimussuunnitelma arvioitiin erinomaiseksi ja rahoituskynnyspistemäärä ylittyi kaikkien arvoitujen suunnitelmien elementtien osalta, mutta rahoituspäätös oli kielteinen. Rahoitusinstrumentin kassan pohja näkyi ja näin suureen kokonaisuuteen ei rahaa riittänyt.

Tutkijaryhmälle pettymys oli suuri, mutta tunne ei ollut uusi. Samanlaisia kokemuksia olen saanut myös viimeisimmästä akatemiahausta, jonka päätöksessä todettiin hakemuksen olevan erinomainen, mutta myönnettävissä oleva rahoitus ei mahdollistanut kaikkien erinomaiseksi arvioitujen hakemusten rahoittamista. En halua kokemuksiani tulkitavan katkeroituneen tutkijan murheen alhoksi, joten totean kielteisten päätösten kuuluvan tutkijan arkeen. Siis uutta mattoa koukkuun ja onnistumisia kohti.

Laadukas korkeatasoinen innovatiivinen tutkimus on keskeinen tehtävä yliopistoissa. Tutkimusrahoitusta etsitään kansallisten kanavien lisäksi muun muassa EU:sta. Perustelu tälle on ilmeinen, sillä EU:n tiedepolitiikka näkyy yliopistoissa monin tavoin. Esimerkiksi European Research Council (ERC)- ja Marie-Sklodowska Curie -ohjelmista saatava rahoitus voivat konkreettisesti pitää tieteentekijän perheen leivässä. Jälkimmäinen tarjoaa rahoitusta tutkijoiden liikkuvuuteen ja urakehitykseen. Horisontti Eurooppa -puiteohjelman budjetti on noin 95 miljardia euroa seitsemäksi vuodeksi (2021–2027). Ohjelma kattaa laajan valikoiman tutkimusalueita, mukaan lukien terveys, ilmasto, energia, liikenne ja digitalisaatio.

Ohjelmasta ei erikseen kohdenneta tiettyjä prosenttiosuuksia tarkasti yksilöidyille tutkimusalueille, kuten lii-

kunta- ja terveystutkimukseen. Kuitenkin ”terveys” (health) on yksi ohjelman merkittävistä klustereista, joka saa huomattavan osan rahoituksesta. Klusteri kattaa monia aiheita, mukaan lukien sairaudet, terveydenhuolto, terveysteknologiat ja hyvinvointi, johon liikuntatutkimus myös osittain kuuluu. Tarkkoja lukuja tietyllä alasektorille, kuten liikunta- ja terveystutkimukselle suunnatusta rahoituksesta on vaikea löytää. Rahoitus jakautuu laajasti eri aihealueille ja riippuu hakijoiden ehdotuksista sekä kilpailusta.

Suomen näkökulmasta kiinnostavaa tietysti on se, kuinka hyvin tai huonosti EU-rahoitusta maahamme saadaan. Tuoreimman Business Finlandin tilastopäivityksen perusteella Suomen osallistuminen EU:n Horisontti Eurooppa -ohjelmaan on erinomaisella tasolla. Huomattavaa on erityisesti huima kehitys onnistumisprosentteissa: suomalaisten hakemusten osalta se on noin 21 prosenttia eli selvästi yli EU-keskiarvon, joka on noin 17 prosenttia. Vertailun vuoksi todettakoon, että juuri julkaistu Opetus- ja

kulttuuriministeriön *Liikuntatutkimuksen suunta-asiakirja* kertoo myönnettyjen uusien liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden avustusten myöntöprosenttien olleen vuosien 2019–2023 avustushauissa noin 20.

Liikunta- ja terveystutkijalle ei ole uutta se, että tutkimusrahoitus on sekä kansallisesti että kansainvälisesti erittäin kilpailtua. ”*Jos et hae, et voi myöskään saada*” toimii toivottavasti alkuun panevana voimana prosessille. On hyvä havaita, että EU:n strateginen ohjaus vaikuttaa kansalliseen tiedepolitiikkaan, sillä EU-linjaukset valuvat usein Suomen Akatemian tai Business Finlandin käytäntöihin. Esimerkiksi Liikuntatutkimuksen akatemiaohjelma ACTIVE edistää fyysiseen aktiivisuuteen, liikuntaan ja urheiluun liittyvän tutkimuksen laatua, uusiutumista ja vaikuttavuutta. Ohjelman tavoitteena on tuottaa uutta tietoa liikunnan edistämiseksi suuntaamalla tutkimusrahoitusta korkeatasoiseen, innovatiiviseen ja monialaiseen tutkimukseen. Liikuntatutkimuksen akatemiaohjelman avausseminaari pidetään 26.11.2024 Helsingissä. Toivottavasti tavataan siellä! ♦

***Tutkimusrahoitus
on sekä
kansallisesti että
kansainvälisesti
erittäin kilpailtua.***